

Reformáció és katolikus megújulás Magyarországon

Alább a XVI–XVII. századi magyarországi reformációhoz és katolikus megújuláshoz kötődő személyekről készített szócikkek tartalmi elemeit találod.

Dévai Bíró Mátyás: született 1500 körül Déván, meghalt 1545 körül Debrecenben. Krakkóban tanult, buzgó katolikus pap lett, de a reformáció hatására 1529-ben Wittenbergbe ment. Luther tanítványa lett, 1531-től Budán, majd Kassán prédikált. Tanításaiért lecsukták. Szabadulása után Nádasdy Tamás sárvári udvarában dolgozott iskolamesterként. 1541-ben a török elől Svájcba menekült. 1544-től Debrecenben református lelkész. Műveit latinul írta.

Sylvester János: született 1504-ben Szinyérváralján, meghalt 1551 körül Bécsben. 1526–27-ben Krakkóban, majd 1529-től Wittenbergben tanult, Melancthon tanítványa volt. 1534-től Nádasdy Tamás sárvári udvarában dolgozott. Tanított, Újszászon nyomdát vezetett. Az első teljes, korszerű újszövetségi fordítást készítette el, *Új Testamentum* címmel 1541-ben adta ki. *Grammatica Hungarolatinum* címmel magyar–latin nyelvtant írt (1539). Felfedezte, hogy a magyar nyelv alkalmas az időmértékes verselésre.

Heltai Gáspár: születési dátuma bizonytalan, eredeti neve Caspar Helt, meghalt 1574-ben Kolozsvárott. Szász polgári család sarja. Wittenbergben tanult, a magyar nyelvet felnőttkorában sajátította el. Áttért az unitárius hitre. Kolozsvárott lelkész és nyomdász volt. Könyveit magyar nyelven írta és adta ki. Több műfajban alkotott, a magyar széppróza megteremtője lett. Művei: például *Száz Fabula*, *Krónika az magyaroknak viselt dolgairól*.

Károli Gáspár: született 1529-ben Nagykárolyban (innen a neve), meghalt 1591-ben Göncön. Tanulmányait Nagykárolyban, Brassóban és Wittenbergben végezte. 1563-tól Göncön prédikátor. Több hitvitát folytatott az unitáriusokkal szemben. Lefordította a teljes Bibliát, mely ma is meghatározó kiadvány. Rákóczi Zsigmond támogatásával 1590-ben Vizsolyban nyomtatta ki.

Pázmány Péter: született 1570-ben Nagyváradon, protestáns nemesi családban, meghalt 1637-ben Pozsonyban. A katolikus vallással mostohaanyja ismertette meg. Kolozsváron a jezsuiták iskolájában, majd Krakkóban és Bécsben tanult. 1616-tól esztergomi érsek, székhelye a török háborúk miatt Nagyszombaton volt. Meggyőződése volt, hogy a papság erkölcsi és művelődési hanyatlása játszott közre a reformáció elterjedésében. Iskolákat és nyomdákat, Nagyszombaton egyetemet alapított (teológiai és bölcsészkarral). Művei: például *Öt szép levél*, *Prédikációk*.